

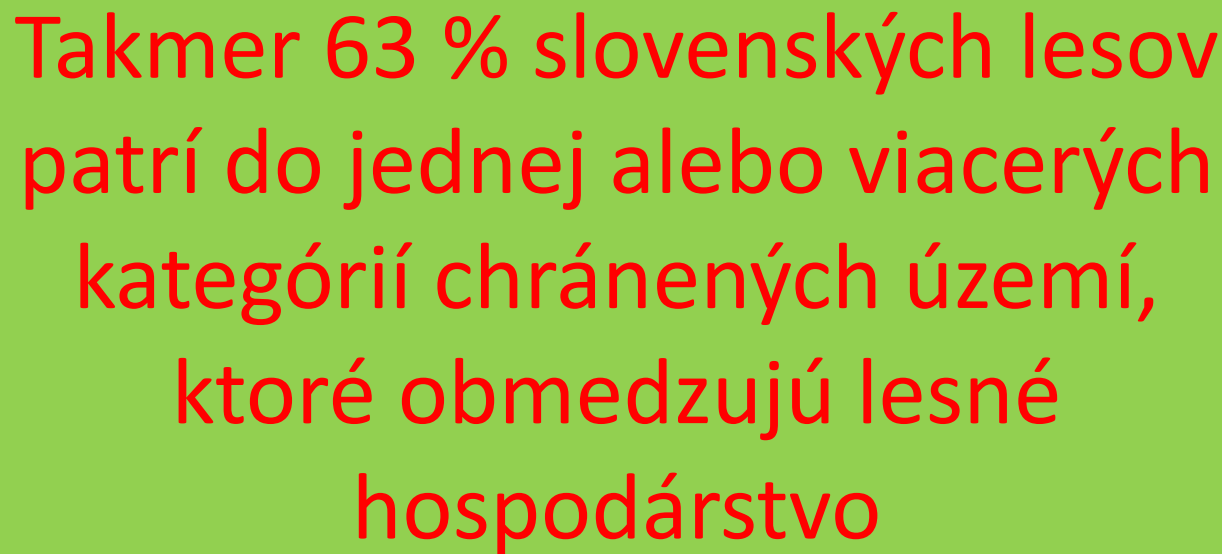
Medzinárodná konferencia
„Symbióza produkčných funkcií a verejno-prospešných
služieb v lesoch“

AKO NA ZMIERNENIE KONFLIKTOV PRI VYUŽÍVANÍ PRODUKCIE DREVA V CHRÁNENÝCH ÚZEMIACH?

Zuzana Sarvašová, **Martina Štěrbová**, Ladislav Kulla
Národné lesnícke centrum

CHRÁNENÉ ÚZEMIA

Takmer 63 % slovenských lesov patrí do jednej alebo viacerých kategórií chránených území, ktoré obmedzujú lesné hospodárstvo

0 12.5 25 50 75 100 Kilometrov

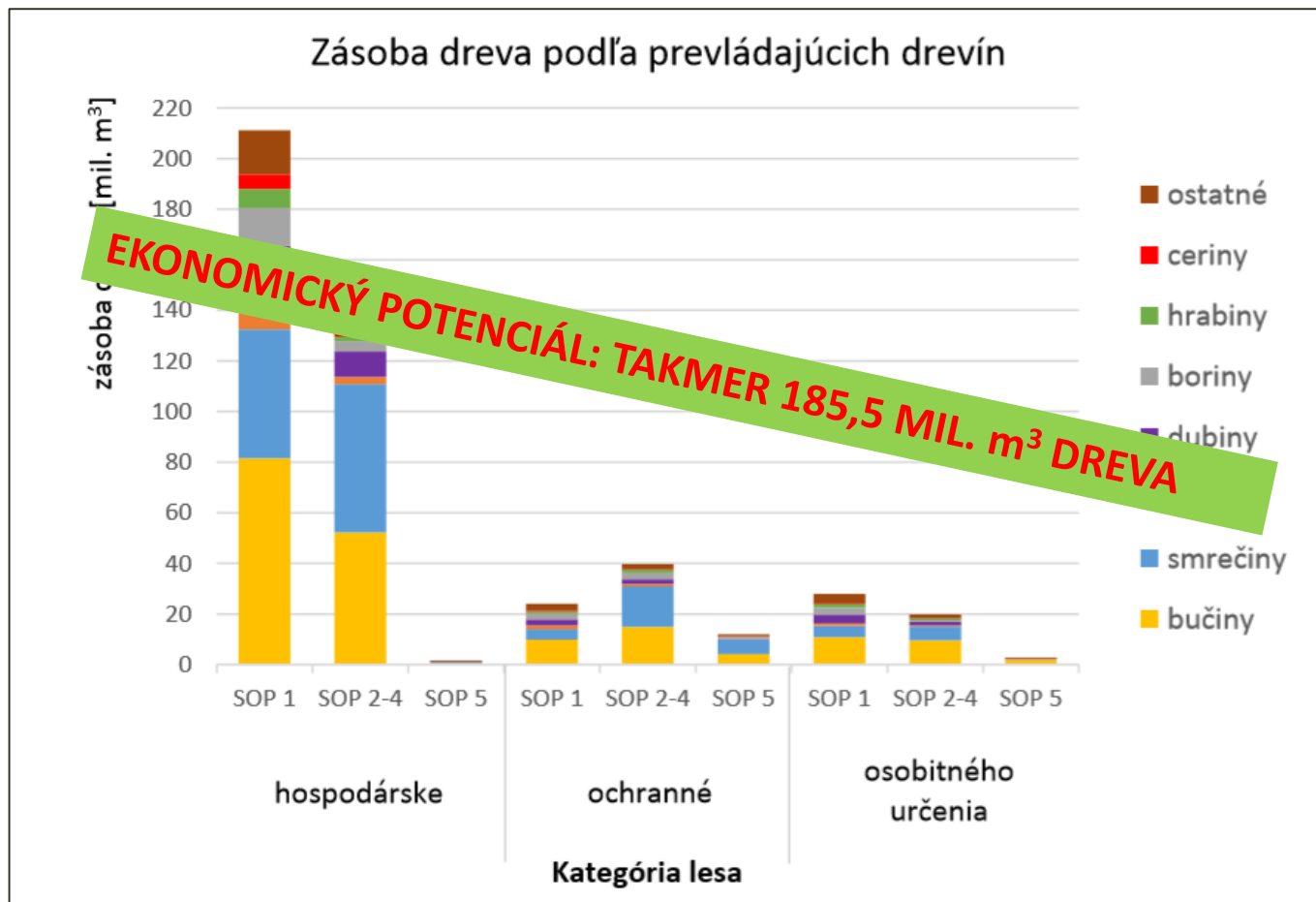
4
5

Národný systém CHÚ (9 národných parkov, 14 chránených krajinných oblastí a 703 malých chránených území) = 40 %

Sieť Natura 2000: 25,5 % (473 SAC) + 43 % (41 SPA) = s prekryvom cca 49 % lesov

LESY V CHÚ

Na územiach so stupňom ochrany 2 a viac je približne 215,2 mil. m³ dreva, čo predstavuje 45 % celkovej zásoby lesných porastov na Slovensku.

BARIÉRY LH V CHÚ

Oblasť	Bariéry limitujúce využívanie produkcie lesov
Legislatívne	Obmedzenia pre lesné pozemky vyplývajúce zo zákona 543/2002 Z.z o OPK (podľa SOP) a implementácie siete N2K 2000 Povinnosti lesného hospodárstva vyplývajúce zo zákona č. 326/2005 Z. z. o lesoch
Produkčné	Produkčný potenciál lesov v CHÚ: Zásoby, drevinové zloženie, prírastky, sortimenty, podľa SOP, DU, kategórie lesa...
Environmentálne	Ochranné lesy Ekologické a typologické ukazovatele: zdravotný stav, diverzita stanovišť, vplyv klimatickej zmeny atď. podľa SOP
Technické	Dostupnosť: Súčasný stav LCS, sklon, terén
Sociálne	Zájmy a postoje rôznych skupín užívateľov Verejná mienka
Ekonomické	Ziskovosť hospodárenia Platby za ekosystémové služby Finančné nástroje za obmedzenie bežného obhospodarovania, daňová úľava, nákup pozemkov

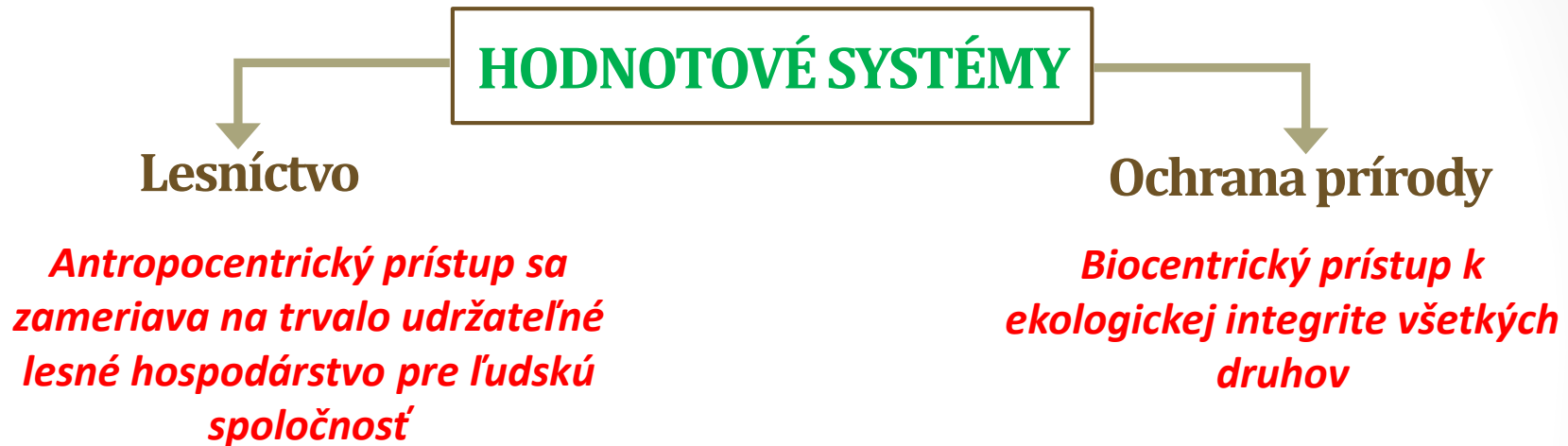
OBMEDZENIA LH V CHÚ

SOP	Obmedzenia	Legislatívne zabezpečenie
	hnojív neuvedených v PSL	obmedzená (súhlas OOP)
	číslic	obmedzená (súhlas OOP)
		obmedzená (súhlas OOP)
4	Ťažba dreva spôsobom	
	Aplikácia chemických látok a hnojív	
5	Akékoľvek zasahovanie do lesného porastu	zakázané
	Výstavba lesných ciest a zväžnic	zakázaná

Kombinovaný účinok existujúcich bariér a obmedzení vedie k problémom medzi lesníctvom a ochranou prírody

VZŤAH LH A OCHRANY PRÍRODY

Významné rozdiely v hlavných úlohách, postojoch a prístupoch k:

- lesnému hospodárstvu
 - ochrane biodiverzity
- ekosystémovým službám
- vlastníckym právam

PODSTATA KONFLIKTU LH A OP

Podstata konfliktu	Prístup LH	Prístup OP
Obhospodarovanie lesov	Environmentálne priaznivé hospodárenie založené na troch pilieroch - ekonomickom, ekologickom a sociálnom	Regulatívna ochrana druhov a území, obmedzovaním činnosti v chránených územiach systémom zákazov a súhlasov, pričom akceptuje len prírodné procesy
Ochrana biodiverzity	Uplatňovaním zásad trvalo udržateľného obhospodarovania chránená prirodzená produkcia dreva a biodiverzity môže, ale nie je konkurenčný	Zachovanie a ochrana biodiverzity je nadradená nad všetky ekonomické a sociálne aspekty, ktoré predstavujú hrozbu pre
Zabezpečenie ekosystémových služieb	Efektívna produkcia dreva, ale aj cielené zabezpečovanie ďalších verejných záujmov v lesoch	Ekosystémové služby poskytujú lesné ekosystémy ako prírodný kapitál
Uplatňovanie vlastníckych práv	Vlastníci a obhospodarovatelia lesa vyžadujú zabezpečenie rešpektovania ich práv k lesným pozemkom a úžitkom lesa	Vyžaduje sa čo najvyššia ochrana lesných ekosystémov bez ohľadu na vlastníkov a ich práva

konflikty

nástroje verejnej politiky

INŠPIRÁCIA ZO ZAHRANIČIA

- Prípadové štúdie: Česká republika, Poľsko, Rakúsko, Švajčiarsko, Francúzsko a Nemecko
- Konflikty medzi OPK a LH sú riešené globálne, s cieľom poskytnúť argumenty pre možné riešenia
- Možnosť prenosu nástrojov uplatňovaných v zahraničí na Slovensko **nie je zárukou, len inšpiráciou riešenia**

Cieľ: Zabezpečiť, aby konflikty záujmov a ich riešenia neboli ničivé ani pre lesné ekosystémy, ani pre ľudskú spoločnosť

INŠPIRÁCIA ZO ZAHRANIČIA

Politické nástroje, ktoré pomáhajú zmierňovať konflikty medzi LH a OP v CHÚ

Regulačné	Ekonomické	Informačné Inštitucionálne	Dobrovoľné
Právne ustanovenia v zákonoch (LH, OP)	Kúpa a prenájom pozemkov	Špeciálne štátne agentúry OP	Dobrovoľné dohody
Kontrola legislatívy		Poradenstvo	Regionálne značky
Osobitné zákony o CHÚ			
Zmluvy o CHÚ	Daňové zvýhodnenia	Charter	
Nariadenia	Projektové opatrenia	Štandardy pre CHÚ	NGO
	Programy EÚ a sponzorstvo	Programy starostlivosti CHÚ	
	Komerčné aktivity		

**Vybrané boli spoločné črty
osvedčených postupov**

INOVATÍVNY MIX POLITICKÝCH NÁSTROJOV

Koncepčný model využitia politických nástrojov (K. J. VAN DER HART a OP je založený na tzv. progresívnom trojuholníku (K. J. VAN DER HART, 1997)

Trvalý objektívny konflikt založený na zásadných rozdieloch v cieľoch, prístupoch a metódach ich dosahovania

Legislatíva relatívne funkčná
Implementácia v praxi problematická

Historické príčiny
Nedôvera
Tendencie k eskalácii konfliktu

PODSTATA

Zmierňovanie konfliktu

Zmierňovanie konfliktu

Trojuholník manažmentu konfliktov

PROCESY

VZŤAHY

Zdokonaľovať formálne a inštitucionálne nástroje

Zjednotiť výklad legislatívy
Metodologicky podporiť a doriešiť procesy

Rozvíjať viac informačné a komunikačné nástroje

Uznať objektívnu podstatu konfliktu
Viesť otvorený dialóg o možnostiach jeho zmiernenia

KONCEPČNÝ MODEL

Založený na existujúcich nástrojoch – zdokonalenie ich implementácie – vytvorenie vhodnejšieho mixu

Presadenie ďalších typov nástrojov – veda a výskum, osвета, poradenstvo, vzdelávanie, územné plánovanie, governancia, participácia

Krátkodobé nástroje zamerané na procesy	Dlhodobé nástroje zamerané na vzťahy
<p>...álne záväzky Participatívne riadenie</p> <p>Zmierňovanie</p>	<p>Vzdelávanie, osвета, veda a výskum Územné plánovanie na princípoch dobrovoľnosti a Agendy 2030</p> <p>Prevenencia</p>

Win – win riešenie: pomocou mediátora - spoločne akceptované stratégie a dokumenty týkajúce sa ďalšieho využívania územia (územné plány, PSL, PSoCHÚ) a obojstranne výhodné dobrovoľné záväzky a zmluvy

Krajné jednostranné riešenie:

LH: kritické prehodnotenie siete CHÚ, striktné dodržanie princípu dobrovoľnosti

OP: kompetencie aj zodpovednosť podľa stupňov ochrany prírody (LH 1-2. SOP, 3. SOP a vyššie MŽP)

Kompromis: participatívne riadenie súčasných a vyhlasovanie nových CHÚ prostredníctvom spoločných programov

KONCEPČNÝ MODEL

Lepšia informovanosť → predchádzanie vzniku konfliktných situácií v budúcnosti

ĎAKUJEM ZA POZORNOSŤ

Ing. Zuzana Sarvašová, PhD.

Ing. Martina Štěrbová, PhD.

Ing. Ladislav Kulla, PhD.

Národné lesnícke centrum – Lesnícky výskumný ústav
Odbor lesníckej politiky, ekonomiky a manažmentu lesa

Táto práca bola podporená z projektu Výskum a vývoj pre inovácie a podporu konkurencieschopnosti lesníckeho sektora, financovaného z rozpočtovej kapitoly MPRV SR (prvok 08V0301) a Agentúrou na podporu výskumu a vývoja na základe zmluvy č. APVV 15-0715.